

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
SANNA KATRIINA SVAHN	Telia Tunnistus	21.04.2022 14:21:01 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (5 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Lausunnon antaminen hyvinvointialueiden perustamiseen ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen liittyvän rahoituslainsäädännön muuttamisesta (N/854/2022)

Päätös

Päätän, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue antaa seuraavan lausunnon hyvinvointialueiden perustamiseen ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen liittyvän rahoituslainsäädännön muuttamisesta:

Lausunto:

Rahoituslakiin esitetyt muutokset pääsääntöisesti perusteltuja

Rahoituslakiin ehdotetaan useita muutoksia. Ensinnäkin hyvinvointialueiden koko maan rahoituksen tason määräytymisen osalta tarkistettaisiin rahoituslain 3 §:ssä säädettyjä määräytymistekijöiden osuuksia vastaamaan vuoden 2022 kustannustietoihin perustuvia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen osuuksia. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi uudesta rahoituksen määräytymistekijästä, yliopistosairaalisästä, jolla otettaisiin huomioon yliopistosairaala-alueiden muita hyvinvointialueita korkeampia kustannuksia. Yliopistosairaalisästä annettaisiin tarkemmat määräykset rahoituslain 20 a §:ssä. Uuden määräytymistekijän rahoitus tulisi mallin sisältä pienentäen asukasperusteista rahoitusosuutta. Yliopistosairaalisän osuus hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon koko maan rahoituksessa olisi 1,7 prosenttia. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen osalta yliopistosairaalisän nettovaikutus rahoitukseen olisi noin 19,2 milj. euroa.

Rahoituslain 3 §:ää koskevat muutosehdotukset tarkentavat rahoituksen laskentaa ja siten edistävät rahoituslain tavoitteiden toteutumista. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kannalta rahoituslain 20 a §:n mukainen yliopistosairaalisä on tärkeä täsmennys sillä se parantaa palveluiden järjestämisestä nousevien kustannusten ja laskennallisen rahoituksen välistä kohtaantoa. Yliopistosairaalisän taso on kuitenkin nykyisellään riittämätön yliopistollisen sairaalatoiminnan erityiskustannuksiin nähden, erityisesti TKKIO toimintojen ylläpitämiseen. Tämä on syytä huomioida jatkossa rahoituksen määräytymistekijöiden painosuhteiden määrittelyssä.

Rahoituslain 7 §:ssä ehdotetaan tarkistettavaksi vuosittaista palvelutarpeen kasvun arviota vuosille 2023-2026. Arvio perustuisi laissa edellytellä tavalla Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimukseen. Lisäksi 8 §:ssä ehdotetaan, että indeksikorotus otettaisiin vuosittain

huomioon myös palvelutarpeen arvioidun kasvun ja toteutuneiden kustannusten jälkikäteisen tarkistamisen osalta. Jälkikäteisen valtakunnallisen tarkistuksen laskentatavasta säädettäisiin lain 10 §:ssä. Rahoituslain 13 §:n 3 momentissa tarkoitetut terveydenhuollon, vanhustenhuollon ja sosiaalihuollon tehtäväkohtaiset painotukset säädettäisiin vuoden 2022 kustannustietojen pohjalta.

Hallituksen esityksen muutosehdotukset rahoituslain 7, 8, 10 ja 13 §:n osalta ovat perusteltuja sillä ne tarkentavat rahoituksen laskentaa ja siten edistävät rahoituslain tavoitteiden toteutumista.

Rahoituslain 14 §:n liitteessä tarkoitetut terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon tarvetekijät ja niiden painokertoimet tarkistettaisiin uusimpien Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimukseen perustuvien tietojen pohjalta. Tarvetekijöiden määrä kasvaisi huomattavasti edellisestä tutkimuksesta. Terveydenhuollon tarvetekijöitä olisi 189, vanhustenhuollon 63 ja sosiaalihuollon 73. Tarvetekijät kattavat sairastavuustietoja, ikärakenteen, sosioekonomisia tekijöitä sekä muita taustatietoja. Tutkimuksen mukaan tarveperusteisen rahoituksen kriteereiksi valikoituu tilastollisesti merkitseviä tekijöitä. Muutokset koskevat erityisesti sairastavuustekijöitä ja demografisiin ja sosioekonomisiin tekijöihin on tullut vähäisempiä muutoksia.

Hallituksen esityksen muutosehdotukset rahoituslain 14 §:n liitteeseen ovat perusteltuja sillä ne tarkentavat rahoituksen laskentaa ja siten edistävät rahoituslain tavoitteiden toteutumista.

Rahoituslakiin ehdotetaan lisättävän 35 a §, jonka mukaan hyvinvointialuekohtaista rahoitusta vuodelle 2023 ehdotetaan tarkistettavaksi kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella. Hyvinvointialueille maksettaisiin vuonna 2024 kertakorvaus, jolla korjattaisiin vuoden 2023 rahoituksen taso vastaamaan alueen kuntien tilinpäätöstietojen mukaisia kustannuksia. Ehdotettu lisäys kertakorvauksesta on perusteltu, mutta kertakorvauksen siirtyminen vuodelle 2024 voi synnyttää kassavirtahaasteita, mikäli jälkikorvaus kasvaa suureksi kuntien tilinpäätöstietojen perusteella.

Rahoituslain tarvekriteeristö ei edelleenkään huomioi tuotantokustannustasojen eroja

Yleisesti esitettävät muutokset näyttäytyvät hyvinvointialueiden näkökulmasta tarkoituksenmukaisina. Ne sekä täsmentävät ja tarkentavat hyvinvointialueen rahoituksen määräytymistä että parantavat yleisesti laskennallisen rahoitusjärjestelmän systeemistä toimivuutta.

Rahoituskriteerit huomioivat palvelutarpeen eroja mutta eivät tuotantokustannusten tasojen eroja eri puolella maata. Käytettäessä keskimääräisiä yksikkökustannuksia huomiotta jää esimerkiksi toimitilakustannusten erot pääkaupunkiseudun ja muun maan välillä.

Muutuskustannuksiin tulee varautua erillisellä ja tarveharkintaan perustuvalla rahoituksella myös vuosina 2023-2025

Palvelutarpeen arvioitua vuosittaista kasvua korotetaan siirtymävaiheen kustannusten vuoksi 0,2 prosenttiyksiköllä vuosina 2023–2029. Tärkeää on huomioida, että rahoituslain määrittämät rahoituserät eivät riitä uudistuksen kestävään toimeenpanoon siirtymäkautena. Valtion tulee rahoittajan roolissaan varautua riittävään muutuskustannuksiin myös vuosien 2023-2025 aikana. Muutosrahoituksen tulee perustua aitoon tarveharkintaan.

Rahoituslain 7 §:n perusteella palvelutarpeen kasvua rahoitetaan vain osittain vuodesta 2025 alkaen. Kyseessä on hyvinvointialueiden rahoitusjärjestelmään liittyvä kannustinmekanismi, jolla tavoitellaan menonkasvun hillitsemistä ja edelleen julkisen talouden tasapainoa. Sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen tuottavuuden parantaminen on valtakunnallisesti erittäin tärkeää talouden kestävyys- ja turvaamisessa. Länsi-Uudenmaan kaltaisilla sirpalealueilla palvelutarpeen kasvun osittaisen rahoituksen taso (80%) sekä kannustinjärjestelmän käyttöönoton ajoittuminen vaarantavat palveluiden järjestämiseen liittyvän rahoituksen, sillä kustannusraskas siirtymävaihe kestää sirpalealueilla useita vuosia muun muassa ICT-järjestelmien kehittämättömyydestä johtuen. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue esittää, että kannustinmekanismien tasoa sekä ajoittumista tarkasteltaisiin rahoitusjärjestelmän jatkokehityksessä uudelleen.

Hallinnollisia muutuskustannuksia vastaavasti sote-alan mahdolliset palkkauksen rakenteelliset muutokset tulee huomioida valtion rahoituksessa erikseen.

Vuoden 2023 (ja siirtymäkauden) rahoituspohja on ongelmallinen

Hyvinvointialueiden aloitusvuoden rahoitus määräytyy vuosien 2021 ja 2022 nettotoimintamenojen perusteella. Näille vuosille leimallista on ollut terveydenhuollon resurssien kohdistaminen koronapandemian hoitoon, jota on korvattu valtion erillisrahoituksella. Valtion rahoituksen vuoksi nettotoimintamenot ovat olleet normaalitilannetta alhaisemmat, joka siis vähentää laskentavuosien nettotoimintamenoja. Vuonna 2023 resurssit

palautuvat täysimääräisesti varsinaiseen palvelutuotantoon, mikä näkyy nettotoimintamenojen merkittävänä kasvupaineena. On selvää, että valtion tulee tasapainottaa vuoden 2023 rahoituspohjaa erityisesti niillä alueilla, joilla koronatoimenpiteet ovat olleet merkittävimpiä.

Selostus

Hallituksen esitysluonnos sisältää laissa ennen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen voimaantuloa tehtäväksi edellytetyt päivitykset hyvinvointialueiden ja kuntien rahoitusta koskeviin lakeihin. Lisäksi ehdotetaan eräitä muita uudistuksen toimeenpanossa tarpeelliseksi havaittuja korjauksia ja täydennyksiä. Esityksen tarkoituksena on varmistaa rahoituksen näkökulmasta sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien järjestämistä vastuun onnistunut ja hallittu siirto kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annettua lakia, peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia, sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantuloa annettua lakia, verotusmenettelystä annettua lakia, tuloverolakia ja valtiokonttorista annettua lakia. Tämä lausunto keskittyy hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (myöh. rahoituslaki) muuttamista koskevaan esitykseen. Rahoituslakia koskevat ehdotukset on valmisteltu yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, sisäministeriön sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntijoiden kanssa. Ehdotuksia on käsitelty sosiaali- ja terveysministeriön toimikaudeksi 27.8.2019-31.5.2023 asettamassa rahoitusjaostossa ja sote-johtoryhmässä sekä valtioneuvoston sote-ministerityöryhmässä. Esitysluonnoksesta on kuultu valmistelun yhteydessä Suomen Kuntaliittoa, valittuja kuntia ja hyvinvointialueita 20.4.2022 järjestetyssä kuulemistilaisuudessa. Kuulemistilaisuuteen osallistuneille on varattu mahdollisuus antaa kirjallinen lausunto aiheesta 21.4.2022 mennessä.

Toimivalta

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 91 § mukaan hyvinvointialuejohtaja (muutosjohtaja) päättää lausunnon antamisesta niissä asioissa, joissa toimivalta ei ole aluehallituksella.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Päätöspöytäkirja

5 (5)

Yleiset asiat

§ 9/2022

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

48/00.01.03/2022

Muutosjohtaja

21.04.2022

Sanna Svahn
Muutosjohtaja

Valmistelija / lisätiedot:
Ville Rajahalme

etunimi.sukunimi@luvn.fi

Liitteet

- Muutoksenhakukielto (hyvinvointialuelaki 141 §)

Tiedoksi

Aluevaltuusto
Aluehallitus
Hyvinvointialueen operatiivinen johtoryhmä
Valtiovarainministeriö, kirjaamo
Sosiaali- ja terveysministeriö, kirjaamo
Sisäministeriö, kirjaamo

Tämä päätös on julkaistu yleisessä tietoverkossa.